

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρ. Παπανδρέου 37

Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι

Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr

Email: spudonpe@minedu.gov.gr

Πληροφορίες: Κ. Παπαχρήστος

Ρ. Γεωργακόπουλος

Α. Κεφαλίδου

Σ. Λαπατά

Ε. Μιμίνη

Τηλέφωνα: 210 – 34.43.605

210 – 34.42.243

210 – 34.42.425

210 – 34.42.247

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ

Βαθμός ασφαλείας

Βαθμός Προτερ.

Να διατηρηθεί μέχρι

Βαθμός ασφαλείας

Μαρούσι, 13- 06- 2014

Αριθ. Πρωτ. Φ. 12/390/92065/Γ1

ΠΡΟΣ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: «Ενέργειες Προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου σχολικού έτους 2014-2015»

Η Διεύθυνση Σπουδών Α/θμιας Εκπαίδευσης του Υ.ΠΑΙ.Θ. προκειμένου οι σχολικές μονάδες της Α/θμιας Εκπαίδευσης όλης της Χώρας, να προγραμματίσουν το εκπαιδευτικό τους έργο και τις δράσεις για το σχολικό έτος 2014-2015, με την παρούσα εγκύκλιο θέτει υπόψη των Στελεχών της Εκπαίδευσης και των Συλλόγων Διδασκόντων, θέματα που αφορούν στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία.

Διδακτικά Βιβλία

Το Υ.ΠΑΙ.Θ. για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των μαθητών για το σχολικό έτος 2014-2015 έχει μεριμνήσει σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Εκδόσεων του «Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) –ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ για την παραγωγή και έγκαιρη διανομή των διδακτικών βιβλίων σε όλα τα δημόσια Δημοτικά Σχολεία της χώρας, καθώς και του Οδηγού Νηπιαγωγών σε όλα τα Δημόσια Νηπιαγωγεία της χώρας.

Το διδακτικό βιβλίο του σχολείου πρέπει να αντιμετωπίζεται από όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας με σεβασμό και να διέπεται από ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζεται. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντική η ευαισθητοποίηση όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας αναφορικά με την αξία του διδακτικού βιβλίου ως δημόσιου κοινωνικού αγαθού, σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους που διέπουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΦΕΚ 303B/13-03-2003 και ΦΕΚ 304B/13-03-2003).

Φοίτηση σε Σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Νηπιαγωγεία

Η φοίτηση των νηπίων, τα οποία μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου του 2014 συμπληρώνουν ηλικία πέντε ετών (γεννηθέντα το 2009), είναι υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Νόμου 3518/2006,(ΦΕΚ 272/2006, τ.Α') και με τη με αριθμ Φ.6/278/56068/Γ1/17-5-2011 (ΦΕΚ 1266/2011, τ.Β'), Υπουργική Απόφαση καθορίζεται ο τύπος της Βεβαίωσης Παρακολούθησης Νηπίου, η οποία είναι ένα από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εγγραφή στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου.

Σε όσα Νηπιαγωγεία μετά την εγγραφή όλων των νηπίων πρώτης ηλικίας υπάρχουν κενές θέσεις, γίνονται δεκτά τα νήπια δεύτερης ηλικίας (προνήπια), για την εγγραφή των οποίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ. 200/1998, (ΦΕΚ 161/1998, τ.Α').

Δημοτικά Σχολεία

Σύμφωνα με την παρ. 1, εδ. β, του άρθρου 10 του Νόμου 2327, (ΦΕΚ 156/1995, τ.Α'), στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου εγγράφονται μαθητές που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία έξι (6) ετών.

Σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ.: Φ.6/304/75662/Γ1(ΦΕΚ:1296^Α 21-5-14)Κ.Υ.Α των Υπουργείων Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας αλλά και σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ: Φ.6/311/ 79278/Γ1 ΑΔΑ: ΒΙΦΖ9-91 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ., καθιερώνεται το Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.) **ως δικαιολογητικό εγγραφής των παιδιών στο νηπιαγωγείο και στην Α' Τάξη του Δημοτικού Σχολείου**, καθώς και ως ιατρικό πιστοποιητικό παρακολούθησης της υγείας των μαθητών/τριών κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στις σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, καταργούνται όλα τα πιστοποιητικά υγείας ως δικαιολογητικά εγγραφής για το Νηπιαγωγείο (πιστοποιητικό οδοντολογικής εξέτασης) και την Α' τάξη του Δημοτικού σχολείου(πιστοποιητικά οδοντολογικής, καρδιολογικής και οφθαλμολογικής εξέτασης).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ανωτέρω, εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ., το Α.Δ.Υ.Μ. ισχύει για τρία (3) σχολικά έτη για το Δημοτικό Σχολείο, για δε το Νηπιαγωγείο ισχύει για όλη τη διάρκεια της φοίτησης των νηπίων σε αυτό.

Το Α.Δ.Υ.Μ. κατατίθεται στη σχολική μονάδα (i) ως δικαιολογητικό εγγραφής του μαθητή/τριας στο Νηπιαγωγείο και στην Α' Τάξη του Δημοτικού και (ii) στην έναρξη φοίτησης στη Δ' Τάξη του Δημοτικού Σχολείου.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. Φ.6/ 350 /67503 /Γ1/16-6-2011 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ., τα πιστοποιητικά γέννησης των μαθητών αναζητούνται **αυτεπάγγελτα και μόνο από τους Προϊσταμένους των Δημοσίων Νηπιαγωγείων και τους Διευθυντές και Προϊσταμένους των Δημοσίων Δημοτικών Σχολείων**, όπως ορίζεται από τη με αρ. πρωτ. ΔΙΑΔΠ/Α/18532 /18-8-2006 (ΦΕΚ 1309Β/13-9-2006) Υ.Α. του Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Εγγραφές – σχολική φοίτηση μαθητών Ρομά

Για τις σχολικές εγγραφές και την υποστήριξη της σχολικής φοίτησης των μαθητών Ρομά, ισχύει η με **αριθμ. πρωτ. 180644/Γ1/26-11-2013 εγκύκλιος του Υ.ΠΑΙ.Θ.** με θέμα Σχολική φοίτηση παιδιών Ρομά: Οδηγίες, κατευθύνσεις και υποστηρικτικές δράσεις. Η υλοποίηση των Πράξεων «Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» του ΕΣΠΑ.

Επισημαίνεται ότι:

- 1. Οι Προϊστάμενοι και οι Δ/ντές των Σχολικών Μονάδων όχι μόνο ενθαρρύνουν την προσέλευση των μαθητών Ρομά στο σχολείο, αλλά και αναζητούν τα παιδιά Ρομά που μένουν στην περιοχή τους και φροντίζουν για την εγγραφή και τη φοίτησή τους, όπως προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για την υποχρεωτική φοίτηση.**
- 2. Τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο δημοτικό σχολείο, τα παιδιά Ρομά γίνονται δεκτά ανεξάρτητα από το εάν είναι γραμμένα σε μητρώα ή δημοτολόγια.** Για την εγγραφή τους σε αυτά θα φροντίσουν οι Προϊστάμενοι και οι Δ/ντές των Σχολικών Μονάδων, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 6 του Π.Δ. 200/1998 (ΦΕΚ 161 τ. Α΄) και το άρθρο 7 παρ. 10 και 11 του Π.Δ. 201/1998 (ΦΕΚ 161 τ. Α΄).
- 3. Οι Προϊστάμενοι και οι Δ/ντές των Σχολικών Μονάδων δεν παρακωλύουν την εγγραφή παιδιών Ρομά λόγω έλλειψης πιστοποιητικού μόνιμης κατοικίας και αποδέχονται οποιοδήποτε στοιχείο από το οποίο, κατά την κρίση τους, φαίνεται η διεύθυνση κατοικίας του μαθητή (άρθρο 7 παρ. 2 περ. γ΄ του Π.Δ. 200/1998, άρθρο 7 παρ. 3 περ. δ΄ του Π.Δ. 201/1998) εφαρμόζοντας την αρχή της επιείκειας.**
- 4. Όταν υπάρχει αδυναμία εγγραφής λόγω μη εμβολιασμού, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία με τοπικούς φορείς, Ο.Τ.Α., Κέντρα Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων, Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας, ΠΙΚΠΑ, Νοσοκομεία, Ιατρικά Κέντρα καθώς και Φορείς Κοινωνικής Στήριξης, Κέντρο Ελέγχου Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ).** Κατ' αντιστοιχία είναι απαραίτητη η συνεργασία με τους ανωτέρω φορείς και για τη διενέργεια των απαιτούμενων ιατρικών εξετάσεων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προηγείται επικοινωνία του Διευθυντή της σχολικής μονάδας με το φορέα που θα προβεί στον εμβολιασμό.
- 5. Δράσεις υποστήριξης των σχολικών εγγραφών και φοίτησης των μαθητών Ρομά παρέχονται προς τις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς των μαθητών, από τα Προγράμματα «Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.**

Ωρολόγια προγράμματα

Τα Ωρολόγια Προγράμματα των Δημοτικών Σχολείων συντάσσονται με βάση:

α. τη με αριθμ. Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006, (ΦΕΚ 1139/2006, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση, με θέμα: «Αναμόρφωση Ωρολογίων Προγραμμάτων στο Δημοτικό Σχολείο». Ισχύει για τα 6/θέσια και άνω Δημοτικά Σχολεία συμπεριλαμβανομένου και του ολοήμερου προγράμματος.

β. τη με αριθμ. Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005,(ΦΕΚ 1280/2005, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Δημοτικά Σχολεία.

γ. τη με αριθμ.Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006,(ΦΕΚ 1139/2006, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για τα 3/θέσια Δημοτικά Σχολεία.

δ. τη με αριθμ. Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003,(ΦΕΚ 1325/2003, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση. Ισχύει για το ολόημερο πρόγραμμα των σχολείων που θα λειτουργήσουν σύμφωνα με τη Φ.12/530/62626/Γ1/2-6-2011, (ΦΕΚ 1345/2011, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση με θέμα: “Τροποποίηση - συμπλήρωση των με αριθμ.Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003 (ΦΕΚ1325,τ.Β΄) και Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ1139,τ.Β΄) Υπουργικών Αποφάσεων”.

ε. τη με αριθμ. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, (ΦΕΚ 804/2010, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό Πρόγραμμα», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την παράγραφο β1 της με αριθμ. Φ.12/520/61575/Γ1/30-5-2011

Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 1327/2011, τ.Β') με θέμα: «Τροποποίηση - συμπλήρωση της με αριθμ. Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006, (ΦΕΚ1139,τ.Β') και της με αριθμ. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, (ΦΕΚ804,τ.Β') Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα- ΕΑΕΠ». Ισχύουν μόνο για τα 1330 ολοήμερα δημοτικά σχολεία με ΕΑΕΠ.

Τα Ωρολόγια Προγράμματα των Νηπιαγωγείων συντάσσονται με βάση τη με αριθμ. Φ.32/190/81670/Γ1/20-7-2007,(ΦΕΚ 1420/2007,τ.Β') Υπουργική Απόφαση, με θέμα: «Ωρολόγιο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και ολοήμερου Νηπιαγωγείου».

Ολοήμερο Σχολείο

Ο Προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου, για το σχολικό έτος 2014-2015, των Ολοήμερων Σχολικών μονάδων (Δημοτικών- Νηπιαγωγείων) θα γίνει έχοντας υπόψη τον προγραμματισμό λειτουργίας τους όπως προβλέπεται στις με αριθμ. Φ.50/108/83787/Γ1/28-05-2014 και Φ.50/107/83799/Γ1/28-05-2014, εγκυκλίου του Υ.ΠΑΙ.Θ..

Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)

Για τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου των Ολοήμερων Σχολείων με ΕΑΕΠ ισχύουν όσα προβλέπονται στη με αριθμ. Φ.12/520/61575/Γ1/30.05.2011(ΦΕΚ 1327/2011 τ.β') Υπουργική Απόφαση του Υ.ΠΑΙ.Θ.. Ο σύλλογος διδασκόντων κατόπιν σχετικής εισήγησης του Διευθυντή, διαμορφώνει το Ολοήμερο Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις δηλώσεις των μαθητών για τα διδακτικά αντικείμενα επιλογής και την επιθυμητή ώρα αποχώρησης, καθώς και τις δυνατότητες στελέχωσής του.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συμβάλλουν στη κατάρτιση του Ωρολογίου Προγράμματος, την εφαρμογή του οποίου εποπτεύουν. Για κάθε μεταβολή που προκύπτει στο Ω.Π. κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους ενημερώνουν εγγράφως τον Προϊστάμενο Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης.

Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με Κλασικό Πρόγραμμα

Για τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου των Ολοήμερων Σχολείων με Κλασικό Πρόγραμμα,6/θεσίων και άνω, ισχύουν όσα προβλέπονται στις με αριθμ. Φ.12/520/61575/Γ1/30-05-2011 (ΦΕΚ1327/16-06-2011, τ.β') και Φ.12/530/62626/Γ1/02-06-2011 (ΦΕΚ 1345/16-06-2011 τ.β') Υπουργικές Αποφάσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ..

Για τη λειτουργία των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων 6/θεσίων και κάτω (5/θ, 4/θ, 3/θ, 2/θ, 1/θ) είναι σε ισχύ οι προαναφερόμενες Υπουργικές Αποφάσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ., καθώς και η με αριθμ. 61044/Γ1/30-5-2012 εγκύκλιος του Υ.ΠΑΙ.Θ., σύμφωνα με την οποία στα 6/θέσια και κάτω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία, είναι δυνατόν να λειτουργήσει Ολοήμερο Πρόγραμμα υπό προϋποθέσεις όπως:

- Να είναι εγγεγραμμένοι και να φοιτούν στο σχολείο τουλάχιστον 60 μαθητές.
- Να είναι εγγεγραμμένοι και να φοιτούν στο Ολοήμερο Πρόγραμμα τουλάχιστον 15 μαθητές.
- Σε εξαιρετικές και μόνο περιπτώσεις ειδικών λειτουργικών συνθηκών (νησιωτικότητα, ορεινότητα, δυσχέρειες πρόσβασης, χαμηλά εκπαιδευτικά αποτελέσματα κ.λ.π.) παρέχεται η δυνατότητα να λειτουργήσει το Ολοήμερο Πρόγραμμα χωρίς τις προϋποθέσεις 1 και 2, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης του αρμόδιου Σχολικού Συμβούλου, σύμφωνης γνώμης του Διευθυντή Π.Ε. και Απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Π.Ε. & Δ.Ε..

Το Ολοήμερο Πρόγραμμα διαμορφώνεται από το Σύλλογο Διδασκόντων, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του Σχολείου. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συμβάλλουν στην κατάρτιση του Ωρολογίου Προγράμματος, εποπτεύουν την εφαρμογή του και ενημερώνουν εγγράφως τον Προϊστάμενο Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης για κάθε μεταβολή.

Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με Κλασικό Πρόγραμμα και με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)

- Στη συγκρότηση των Ολοήμερων Τμημάτων όλων των τύπων των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, λαμβάνεται υπόψη η δηλωθείσα ώρα αποχώρησης, όπως αναγράφεται στη σχετική αίτηση/δήλωση του γονέα/κηδεμόνα, και ισχύει μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους, με σκοπό την άρτια στελέχωση, την κατάλληλη κατάρτιση του Ω.Π., τη σταθερή σύνθεση των τμημάτων και κατ' επέκταση την ομαλή λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος.
- Ο Υποδιευθυντής/Υπεύθυνος ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος, ορίζεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη με αριθμ. Φ.361.22/41/49889/Δ1/01-06-2004 Υ.Α. του Υ.ΠΑΙ.Θ. καθώς και με όσα ορίζονται στη σχετική εγκύκλιο που εκδίδεται από τη Διεύθυνση Προσωπικού του Υ.ΠΑΙ.Θ..
- Ο Υποδιευθυντής/Υπεύθυνος ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου Προγράμματος έχει την εποπτεία της λειτουργίας του καθώς και της διαδικασίας αποχώρησης των μαθητών και παραμένει στη σχολική μονάδα έως τη λήξη του ωραρίου του Ολοήμερου Προγράμματος, ανεξάρτητα του αριθμού των φοιτούντων μαθητών. Στα 6/θεσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία, οι πέντε (5) ώρες σίτισης του προσμετρούνται ως διδακτικές και αφαιρούνται από το υποχρεωτικό διδακτικό του ωραρίου.

Ολοήμερα Νηπιαγωγεία

Ο Προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου, για το σχολικό έτος 2014-2015, για τα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία θα γίνει έχοντας υπόψη τον προγραμματισμό λειτουργίας τους όπως προβλέπεται στη με αριθμ. Φ.50/107/83799/Γ1/28-05-2014 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ..

Στα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία οι θέσεις των Νηπιαγωγών είναι ενιαίες, χωρίς να γίνεται διάκριση σε θέσεις για πρωινό ή απογευματινό ωράριο, για κλασικό ή ολοήμερο πρόγραμμα και κατά συνέπεια όλες οι Νηπιαγωγοί έχουν τα ίδια δικαιώματα στην επιλογή προγράμματος και ωραρίου. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ομόφωνη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων για την κατανομή των τμημάτων, οριστική λύση δίνει ο/η Σχολικός Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής.

Διδακτικό Ωράριο χωρίς Πρωινή Ζώνη: Ο διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 1^η νηπιαγωγός ορίζεται από τις 08.00 έως τις 12.00, ενώ της 2^{ης} νηπιαγωγού από τις 11.45 έως τις 15.45. Ο χρόνος που διατίθεται για τη συνεργασία των δύο νηπιαγωγών ορίζεται από τις 11.45 έως τις 12.00.

Διδακτικό Ωράριο με Προαιρετική Πρωινή Ζώνη: Ο διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 1^η νηπιαγωγός ορίζεται από τις 07.00 έως τις 11.30, ενώ της 2^{ης} νηπιαγωγού από τις 11.15 έως τις 15.45. Ο χρόνος που διατίθεται για τη συνεργασία των δύο νηπιαγωγών ορίζεται από τις 11.15 έως τις 11.30.

Οι Νηπιαγωγοί του Ολοήμερου Τμήματος συντάσσουν από κοινού τον Προγραμματισμό των δραστηριοτήτων, καθορίζουν το είδος τους, τον τρόπο υλοποίησης και προσέγγισης και φροντίζουν να υπάρχει συνοχή και συνέχεια των Πρωινών - Απογευματινών Δραστηριοτήτων. Η επιτυχία του Ολοήμερου Προγράμματος στηρίζεται στη συνεργασία των δύο νηπιαγωγών, στην ενιαία γραμμή δράσης τους, στη συνέχεια και στη συνάφεια του Προγράμματος.

- Για τη λειτουργία Ολοήμερου Τμήματος, ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός εγγεγραμμένων/φοιτούντων νηπίων/προνηπίων, είναι επτά (7).
- Για την εγγραφή των νηπίων/προνηπίων στο Ολοήμερο Τμήμα δεν απαιτείται βεβαίωση εργασιακής κατάστασης γονέων/κηδεμόνων.
- Για τη λειτουργία της Πρωινής Προαιρετικής Ζώνης (07:00-08:00), ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός εγγραφέντων/φοιτούντων νηπίων πρώτης ηλικίας, είναι πέντε (5).
- Στα συστεγαζόμενα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία, εφόσον ο αριθμός των εγγεγραμμένων νηπίων/προνηπίων σε Ολοήμερο Τμήμα είναι μικρότερος των επτά (7), συγκροτούνται κοινά τμήματα.

- Το Ωράριο λειτουργίας και η υποχρεωτικότητα της φοίτησης, τηρούνται μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους.
- Η/Ο Προϊσταμένη/ος του Νηπιαγωγείου, σε συνεργασία με τις/τους Νηπιαγωγούς, ορίζει την αίθουσα του Νηπιαγωγείου στην οποία θα φιλοξενηθεί το Τμήμα ή τα Τμήματα του Ολοήμερου Προγράμματος. Όπου κρίνεται απαραίτητο χρησιμοποιούνται και οι χώροι του Κλασικού Τμήματος μετά τη λήξη του Κλασικού Προγράμματος, ώστε να εξασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές συνθήκες παραμονής των παιδιών στο Νηπιαγωγείο.
- Στις περιπτώσεις που προκύψουν προβλήματα ενημερώνονται και ζητείται η συνδρομή των Σχολικών Συμβούλων Προσχολικής Αγωγής.
- Το εποπτικό υλικό που διαθέτουν τα Νηπιαγωγεία αξιοποιείται από το σύνολο του διδακτικού προσωπικού.

Οι Διευθυντές/Προϊστάμενοι των Ολοήμερων Σχολικών Μονάδων (Δημοτικών και Νηπιαγωγείων), ενημερώνουν εγγράφως το Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης Π.Ε. για κάθε μεταβολή του μαθητικού δυναμικού.

Το Ολοήμερο Πρόγραμμα μπορεί να ανασταλεί για ένα έτος, μόνο με Απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Π.Ε. & Δ.Ε, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και του Διευθυντή Εκπαίδευσης όταν ο ελάχιστος αριθμός εγγραφέντων/φοιτούντων μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα/Τμήμα του Σχολείου δεν είναι ο απαιτούμενος ή σε περιπτώσεις που η λειτουργία του είναι αδύνατη (θέματα υποδομών, στελέχωσης, ειδικών συνθηκών κ.λ.π.).

Κατανομή τμημάτων

Προκειμένου οι εκπαιδευτικοί να έχουν τον απαραίτητο χρόνο για την οργάνωση των μεθοδολογικών-παιδαγωγικών ενεργειών τους, η κατανομή των τμημάτων των τάξεων για το επόμενο διδακτικό έτος γίνεται κατά κύριο λόγο, όπου είναι δυνατόν και εφόσον δεν υπάρχουν μεταβολές ή ελλείψεις διδακτικού προσωπικού, το δεύτερο δεκάημερο του Ιουνίου μετά από εισήγηση του Δ/ντή του σχολείου και απόφαση του συλλόγου διδασκόντων.

Η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό προβλέπεται στις Φ.3/897/97652/Γ1/25-9-2006, (ΦΕΚ 1507/2006, τ.Β΄) και Φ.3/898/97657/Γ1/25-9-2006,(ΦΕΚ 1507/2006, τ.Β΄) Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών-Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σύμφωνα με την με αριθμ. Φ.12/622/129803/Γ1/16-9-2013 (ΦΕΚ 2451,τ.Β΄) Κοινή Υπουργική Απόφαση δύναται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός των μαθητών στα δημοτικά σχολεία και των νηπίων στα νηπιαγωγεία με απόφαση του οικείου Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης να υπερβαίνει κατά 10% την αναλογία μαθητών ανά δάσκαλο και νηπίων ανά νηπιαγωγό, όπως αυτή ορίζεται στις με αριθμ. Φ.3/897/97652/Γ1/25-9-2006 και Φ.3/898/97657/Γ1/25-9-2006 (ΦΕΚ 1507, τ.Β΄/13-10-2006) Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.

Επισημαίνεται ότι είναι παιδαγωγικά ορθό ο χρόνος ανάληψης τάξης ή τμήματος από εκπαιδευτικό να μην υπερβαίνει τη συνεχόμενη διετία. Η ανάληψη του ίδιου τμήματος από εκπαιδευτικό για τρίτη συνεχόμενη χρονιά γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, ειδικά αιτιολογημένη και παιδαγωγικά τεκμηριωμένη και με σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου. Επισημαίνεται ότι δεν επιτρέπεται η ανάληψη τάξης από τον ίδιο εκπαιδευτικό πέραν της τριετίας συνεχόμενης ή μη.

Συνιστάται, επίσης, στους εκπαιδευτικούς για παιδαγωγικούς και λόγους δεοντολογίας να μην αναλαμβάνουν τμήματα στα οποία φοιτούν τα τέκνα τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δύναται ο Σύλλογος Διδασκόντων, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή της σχολικής μονάδας, να αποφασίζει διαφορετικά, λαμβάνοντας υπόψη περιπτώσεις ιδιαίτερα ευαίσθητες, με γνώμονα πάντα τις ανάγκες των μαθητών, όχι όμως πέραν της διετίας, συνεχόμενης ή μη. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση του οικείου Σχολικού Συμβούλου.

Ωράριο εκπαιδευτικών

Όλοι οι εκπαιδευτικοί, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών και υποδιευθυντών, θα πρέπει να εφαρμόζουν και να τηρούν το προβλεπόμενο, από το άρθρο 9 του Νόμου 2517,(ΦΕΚ 160/1997, τ.Α'), διδακτικό τους ωράριο.

Αυτό σε καμία περίπτωση δεν παραβιάζει τη σχετική διάταξη του νόμου 1566/85 (ΦΕΚ 167/1985, τ.Α'), άρθρο 13, παρ.8, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός δεν υποχρεούται να **παραμείνει** στο σχολείο πέραν των **6 ωρών**.

Οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων μπορούν να αναλαμβάνουν προγράμματα **Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών Θεμάτων** σε εξαιρετικές και μόνο περιπτώσεις με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει εκδήλωση ενδιαφέροντος σχετικά από άλλον εκπαιδευτικό και υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες για την σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος. Σε αυτή την περίπτωση θα υπάρχει πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, στην οποία θα αναφέρονται επακριβώς οι λόγοι που ανατίθεται κάποιο πρόγραμμα στον Δ/ντή. Η απόφαση αυτή θα εγκρίνεται υποχρεωτικά από τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο. Επιπλέον μπορούν να αναλαμβάνουν την Πρωινή Ζώνη του ολοήμερου προγράμματος, μόνον εφόσον δεν υπάρχει εκδήλωση ενδιαφέροντος σχετικά από άλλον εκπαιδευτικό και δε δημιουργείται πρόβλημα στη διεύθυνση του Σχολείου.

Επισημαίνεται ότι οι Δ/ντές των σχολικών μονάδων φροντίζουν ώστε όλοι οι εκπαιδευτικοί να καλύπτουν πλήρως το διδακτικό τους ωράριο εντός του προβλεπόμενου βώρου (08:00-14:00/10:15-16:15). Σε περιπτώσεις που **πλεονάζουν διδακτικές ώρες** εκπαιδευτικών ΠΕ70, αυτές διατίθενται κατά κύριο λόγο για την κάλυψη αναγκών του ολοήμερου προγράμματος και στη συνέχεια για την κάλυψη αναγκών συστεγαζόμενου ή όμορου σχολείου, μετά από σχετική εισήγηση και απόφαση των αρμόδιων οργάνων.

Η συμπλήρωση του ωραρίου σε προγράμματα ολοήμερου σχολείου δύναται να γίνει και από εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.

Η εφημερία-επιτήρηση των μαθητών πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 2 του Π.Δ. 201/1998 (ΦΕΚ 161/1998, τ.Α'), τις με αριθμ. Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006 (ΦΕΚ 1139/2006, τ.Β'), Φ.12/520/61575/Γ1/30-5-2011 (ΦΕΚ 1327/2011, τ.Β') και Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 (ΦΕΚ 1340/2002, τ.Β') Υπουργικές Αποφάσεις και τη με αριθμ. πρωτ. Φ.350/12/59201/Δ1/7-5-2008 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Οι εκπαιδευτικοί που δεν συμπληρώνουν το υποχρεωτικό τους διδακτικό ωράριο μπορούν να απασχολούνται μέχρι και της συμπλήρωσης του υποχρεωτικού τους διδακτικού ωραρίου αναλαμβάνοντας την ενισχυτική διδασκαλία. Η ανωτέρω απασχόληση καθορίζεται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Π.Ε.

Διδασκαλία μαθημάτων

Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων καλύπτουν το μάθημα της ειδικότητάς τους. Οι ώρες ενός γνωστικού αντικείμενου διδάσκονται από τον ίδιο εκπαιδευτικό και δεν διχοτομούνται. Εξαίρεση αποτελεί η Αισθητική Αγωγή (Μουσική και τα υπόλοιπα αντικείμενα της Αισθητικής Αγωγής).

Στις Α' και Β' τάξεις, τα μαθήματα διδάσκονται κυρίως από έναν εκπαιδευτικό εκτός από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, στην περίπτωση που διδάσκεται από εκπαιδευτικό της αντίστοιχης ειδικότητας και της Μουσικής όταν υπάρχει δυνατότητα διάθεσης ωρών. Η παράμετρος αυτή λαμβάνεται υπόψη στην κατανομή των Α' και Β' τάξεων, ώστε οι εκπαιδευτικοί που τις αναλαμβάνουν να εξαντλούν το ωράριό τους σε αυτές και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν αντικειμενικές δυσχέρειες στη διαμόρφωση των ωρολογίων προγραμμάτων, λόγω της σύνθεσης προσωπικού (έτη υπηρεσίας κ.λ.π.), είναι δυνατή η ανάθεση διδασκαλίας σε άλλον εκπαιδευτικό του μαθήματος της

Αισθητικής Αγωγής, το οποίο στην περίπτωση αυτή χωρίζεται σε Μουσική Αγωγή και στα υπόλοιπα αντικείμενα της Αισθητικής Αγωγής. Απαραίτητη κρίνεται και η σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου.

Σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος της **δεύτερης ξένης γλώσσας** στο δημοτικό σχολείο, ισχύει η με αριθμ. πρωτ. Φ.52/63/12873/Γ1/6-2-2012, (ΦΕΚ 253/2012, τ.Β') Υπουργική Απόφαση .

Διευκρινιστικές οδηγίες για την εφαρμογή της Υπουργικής Απόφασης σχετικά με τη διδασκαλία της δεύτερης ξένης γλώσσας για το σχολικό έτος 2014-2015 σας έχουν αποσταλεί με τη με αριθμ. πρωτ. 68008/Γ1/05-05-2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦΓ9-ΜΨΟ) Εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Η διδασκαλία της Μουσικής, σε εξαιρετικές και μόνο περιπτώσεις και εφόσον **δεν** υπάρχουν διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί της αντίστοιχης ειδικότητας, είναι δυνατόν να γίνει και από εκπαιδευτικούς κλάδου ΠΕ 70. Οι εκπαιδευτικοί ειδικότητας Μουσικής καλύπτουν πρωτίστως το μάθημα Μουσικής στις τάξεις Γ', Δ', Ε' και Στ'.

Η Φυσική Αγωγή διδάσκεται από εκπαιδευτικούς της αντίστοιχης ειδικότητας. Λόγω της εξειδίκευσης του διδακτικού αντικείμενου να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την κάλυψη των αναγκών του μαθήματος. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (π.χ. ολιγοθέσια σχολεία) και εφόσον δεν υπάρχουν διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί ΠΕ 11, **τότε και μόνο τότε** είναι δυνατή η διδασκαλία του μαθήματος από εκπαιδευτικούς ΠΕ 70.

Μόνο για τα 1330 σχολεία του Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος στις τάξεις Α' και Β' τα μαθήματα της Μουσικής, της Θεατρικής Αγωγής, των Εικαστικών, των Αγγλικών και των Τ.Π.Ε. που είναι υποχρεωτικά, διδάσκονται από τους αντίστοιχους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων (με τις προϋποθέσεις που θέτει η με αριθμ. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, (ΦΕΚ 804/2010, τ.Β') Υπουργική Απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την παράγραφο β1 της με αριθμ. **Φ.12/520/61575/Γ1/30-5-2011,(ΦΕΚ 1327/2011,τ.Β')** Υπουργικής Απόφασης με θέμα: «Τροποποίηση - συμπλήρωση της με αριθμ. **Φ.12/773/77094/Γ1/28-7-2006, (ΦΕΚ 1139,τ.Β')** και της με αριθμ. **Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, (ΦΕΚ 804,τ.Β')** Ωρολόγια Προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα- ΕΑΕΠ».

Σύμφωνα με τη με αριθμ. Φ.12/879/88413/Γ1/20-7-2010 (ΦΕΚ 1139/2010, τ.Β') Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Διδασκαλία- πρόγραμμα σπουδών των νέων διδακτικών αντικείμενων που θα εισαχθούν στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία που θα λειτουργήσουν με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ)- επανεξέταση & επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και οδηγιών για τα διδακτικά αντικείμενα του ολοήμερου προγράμματος», δίνονται οδηγίες για τα νέα διδακτικά αντικείμενα που εισήχθησαν στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία που θα λειτουργήσουν με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ) καθώς και επανεξέταση και επικαιροποίηση των Αναλυτικών προγραμμάτων και οδηγιών για τα διδακτικά αντικείμενα του ολοήμερου προγράμματος.

Είναι παιδαγωγικά ορθό τα μαθήματα Φυσικής, Μαθηματικών, Μελέτης Περιβάλλοντος και Αγγλικών να διδάσκονται σε συνεχόμενο δίωρο, με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Την ίδια μέρα της εβδομάδας μπορούν να διδάσκονται μαθήματα σε δύο το πολύ συνεχόμενα δίωρα με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο (λ.χ. ένα δίωρο Γλώσσα και ένα δίωρο Φυσικά).
- Σε περίπτωση που επιλεγεί ένα συνεχόμενο δίωρο στα Μαθηματικά θα πρέπει αυτό να εντάσσεται στις πρώτες ώρες του Ωρολογίου Προγράμματος.
- Σε ένα συνεχόμενο δίωρο θα πρέπει να διδάσκεται μόνο μία διδακτική ενότητα του μαθήματος.
- Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η επιλογή συνεχόμενων δίωρων στα προαναφερθέντα μαθήματα να λειτουργεί σε βάρος της διδακτέας ύλης.
- Το συνεχόμενο δίωρο των Αγγλικών μπορεί να γίνεται μόνο στις τάξεις Ε' και ΣΤ', με την προϋπόθεση ότι το μάθημα θα διδάσκεται με βιωματικές και διαθεματικές δραστηριότητες και με έμφαση στη μέθοδο Project.

Σε ότι αφορά τη **δεύτερη ξένη γλώσσα**, το συνεχόμενο δίωρο δεν είναι παιδαγωγικά ορθό, διότι αφενός οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου δεν έχουν τον απαιτούμενο χρόνο να εμπεδώσουν τη

διδασκόμενη ύλη, αφετέρου αυτό αποβαίνει κουραστικό για αυτούς. Εξάλλου στην περίπτωση που το δώρο της δεύτερης ξένης γλώσσας δεν πραγματοποιηθεί για διάφορους λόγους, παρεμποδίζεται η ομαλή συνέχεια της εκμάθησης της γλώσσας αυτής. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις που η σχολική μονάδα είναι απομονωμένη ή βρίσκεται σε απομακρυσμένη περιοχή και η μετάβαση των εκπαιδευτικών από σχολείο σε σχολείο δεν είναι πάντα εφικτή, προκειμένου να μη διαταράσσεται η ομαλή συνέχεια της διδασκαλίας του, το δώρο θα μπορούσε να είναι συνεχόμενο.

Το διδακτικό αντικείμενο της **Θεατρικής Αγωγής διδάσκεται στα ολόημερα δημοτικά σχολεία με Ε.Α.Ε.Π. καθώς και στο ολόημερο πρόγραμμα των δημοτικών σχολείων από εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ 32 και του κλάδου ΠΕ 18.41.** Σε εξαιρετικές και μόνο περιπτώσεις και εφόσον έχουν εξαντληθεί όλες οι δυνατότητες στελέχωσης των δημοτικών σχολείων από εκπαιδευτικούς των παραπάνω κλάδων, η Θεατρική Αγωγή, σύμφωνα με την με αριθμ. 07/10-2-2014 Πράξη του Δ.Σ του ΙΕΠ, θα μπορούσε να διδάσκεται από εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ70, μετά από σχετική εισήγηση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και Απόφαση του Περιφερειακού Δ/ντή Εκπαίδευσης, εφόσον δεν παραβιάζεται το εργασιακό και διδακτικό ωράριό τους, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις εξής περιπτώσεις:

1. Να είναι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στο γνωστικό αντικείμενο του εν λόγω μαθήματος.
2. Να είναι κάτοχοι πτυχίου τμήματος Θεατρικών Σπουδών ή εναλλακτικά δραματικής σχολής, αναγνωρισμένης από το Υπουργείο Πολιτισμού.
3. Να έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια με αντικείμενο τη Θεατρική Αγωγή ή τη δραματική τέχνη, ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας από φορείς αναγνωρισμένους από το Υ.ΠΑΙ.Θ. ή το Υπουργείο Πολιτισμού.

Εκπαιδευτικοί Ειδικοτήτων

Οι Διευθυντές Π.Ε. λαμβάνοντας υπόψη τις εκπαιδευτικές ανάγκες των σχολικών μονάδων, μπορούν να διαθέτουν τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων για τη συμπλήρωση ωραρίου τους είτε στο Πρωινό Πρόγραμμα όμορου σχολείου, είτε στο Ολόημερο Πρόγραμμα πρωτίστως του σχολείου που υπηρετούν και κατόπιν όμορων σχολείων, με σκοπό να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων της περιοχής ευθύνης τους.

Σε περίπτωση διάθεσης εκπαιδευτικών ειδικοτήτων σε περισσότερα του ενός σχολεία, λαμβάνεται μέριμνα ώστε αυτοί να μην διδάσκουν την ίδια μέρα σε σχολεία με διαφορετικό ωράριο (να μην διδάσκουν πρωί και απόγευμα). Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι εκπαιδευτικοί να καλύπτουν το διδακτικό τους ωράριο εντός του προβλεπόμενου **εξαώρου**, σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 8 του Νόμου 1566/1985 (ΦΕΚ 167/1985,τ.Α') (για παράδειγμα, εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει υπηρεσία στις 8.00 καλύπτει το διδακτικό του ωράριο έως τις 14.00 ή εκπαιδευτικός που αποχωρεί στις 16.15 δεν μπορεί να αναλαμβάνει υπηρεσία νωρίτερα από τις 10.15 κ.λ.π.).

Θέματα υγιεινής και κτιριακών υποδομών του σχολείου

Η μέριμνα για τη συνεχή συντήρηση ενός φροντισμένου κτιριακά σχολικού περιβάλλοντος, αλλά και η φροντίδα για την τήρηση των συνθηκών υγιεινής στο χώρο του σχολείου είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση στη συνέχεια του κατάλληλου παιδαγωγικού τμήματος για το σύνολο των μελών της σχολικής μονάδας. Στο πλαίσιο αυτό παρακαλούνται οι Περιφερειακοί Διευθυντές και τα στελέχη Εκπαίδευσης να συνεργαστούν με τους αρμόδιους φορείς (Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ.) ώστε με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς να έχουν διασφαλιστεί οι κατάλληλες συνθήκες (κτιριακές υποδομές, υγιεινή χώρων, εξοπλισμός) για την εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Παρουσία άλλων προσώπων στα σχολεία, αποχώρηση μαθητών

Κατά την ώρα του μαθήματος, δεν επιτρέπεται η παρουσία στην τάξη τρίτων προσώπων. Την ευθύνη για την τήρηση της νομιμότητας φέρει ο Διευθυντής του σχολείου και ο δάσκαλος της τάξης.

Της παραπάνω απαγόρευσης εξαιρούνται οι περιπτώσεις του άρθρ. 6 παρ.1β, του άρθρ. 7 παρ. 1γ και του άρθρ. 18 του Ν.3699/2008, (ΦΕΚ 199/02-10-2008, τ.Α') και των αναφερομένων στο άρθρο 13, παρ. 4 του Π.Δ. 201/1998 (ΦΕΚ 161/1998, τ.Α'). Σε κάθε περίπτωση η παρουσία τρίτων προσώπων στο σχολείο πραγματοποιείται με φειδώ, με σωστή προπαρασκευή, συνδέεται με την εφαρμογή παιδαγωγικών-πολιτιστικών προγραμμάτων και προϋποθέτει τη σύμφωνη γνώμη του Δ/ντή του σχολείου και του οικείου Σχολικού Συμβούλου.

Επισημαίνεται ότι το Υ.ΠΑΙ.Θ. στο πλαίσιο της μέριμνας για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού συνεργάζεται με Ανεξάρτητες Αρχές, Φορείς και Οργανώσεις όπως ο Συνήγορος του Παιδιού, η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, η UNICEF κ.ά. στις οποίες οι σχολικές μονάδες μπορούν να απευθύνονται και να συνεργάζονται προκειμένου να αναπτύξουν δράσεις προς όφελος όλων των μαθητών και της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Η αποχώρηση των μαθητών πραγματοποιείται με τη λήξη του διδακτικού ωραρίου της τάξης. Αποχώρηση μαθητή από το σχολείο πριν τη λήξη του διδακτικού ωραρίου, γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά του (ενημέρωση, σύμφωνη γνώμη γονέων ή κηδεμόνων-συνοδεία μαθητών).

Βιωματικές Δράσεις-Ευέλικτη Ζώνη

Οι σχολικές μονάδες της Α/θμιας Εκπ/σης, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, υλοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα που καλύπτουν τις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες. Η θεματολογία τους θα πρέπει να είναι σύμφωνη και συμβατή με τους στόχους που περιγράφονται στα σχετικά Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών και στα Δ.Ε.Π.Π.Σ. Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των ανωτέρω Προγραμμάτων είναι χρήσιμο οι εκπαιδευτικοί να ενσωματώνουν κατά το δυνατόν τις Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η συμμετοχή των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών σε Προγράμματα ή δραστηριότητες είναι πάντα **προαιρετική** και μπορούν να πραγματοποιηθούν, όπως ρητά αναφέρεται στα Π.Δ. 200 και 201/1998, στα πλαίσια της σχολικής ζωής, **μόνο με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων** και τη σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου, που έχει την ευθύνη της επιστημονικής – παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων (**Υ.Α. αριθ. Φ.353/324/105657/Δ1- ΦΕΚ 1340, τ.Β' /16-10-2002, αρθρ. 7, παρ.1).**

Σας στέλνουμε συνοδευτικά την εγκύκλιο-απάντηση με αριθμ. πρωτ.: 184060 /Γ1/02-12-2013 προς την Περιφερειακή Δ/ση Π.Ε. & Δ.Ε. Κεντρικής Μακεδονίας, που αφορά στα Υποχρεωτικά & Προαιρετικά Προγράμματα και το σχετικό θεσμικό πλαίσιο που τα διέπει.

Αντισταθμιστικοί - Υποστηρικτικοί Θεσμοί

Λαμβάνοντας υπόψη την πολυπολιτισμική διάσταση του σχολείου και με στόχο τη διασφάλιση της ισότητας πρόσβασης ευκαιριών στην εκπαίδευση, αλλά και την υποστήριξη της σχολικής φοίτησης μαθητών που χωρίς να έχουν την απαιτούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας εντάσσονται στις εκπαιδευτικές δομές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα στελέχη της εκπαίδευσης προβαίνουν έγκαιρα στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να εφαρμόσουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, τα προβλεπόμενα αντισταθμιστικά-υποστηρικτικά προγράμματα/δράσεις για αλλοδαπούς, παλιννοστούντες και Ρομά μαθητές.

Ειδικότερα, οι δράσεις αυτές αφορούν σε ίδρυση και λειτουργία Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. (Τ.Υ. Ζ.Ε.Π.) και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. (Ε.Φ.Τ. Ζ.Ε.Π.), οι οποίες και εντάσσονται στο πλαίσιο του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (άρθρο 26, παρ.1α και παρ. 1β του Ν. 3879/2010 (ΦΕΚ 163/2012, τ. Α'). Σε ότι αφορά τις διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας των τάξεων αυτών για το σχολικό έτος 2014-2015, θα ακολουθήσει σχετική εγκύκλιος από το Υ.ΠΑΙ.Θ. με οδηγίες και κατευθύνσεις προς τα στελέχη εκπαίδευσης και τις σχολικές μονάδες.

Τα δημόσια Δημοτικά Διαπολιτισμικά Σχολεία δύνανται κατά τον προγραμματισμό του έργου της σχολικής μονάδας και λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των μαθητών, που χωρίς να έχουν την απαιτούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας, εντούτοις εντάσσονται στις εκπαιδευτικές δομές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, να προχωρήσουν με την έναρξη του νέου σχολικού έτους στη λειτουργία Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. με μόνιμους εκπαιδευτικούς ΠΕ70 της σχολικής μονάδας και σύμφωνα με όσα προβλέπει η με αριθμ. 120284/Γ1/05-10-2012 (ΑΔΑ: Β4ΤΖ9-ΘΟΣ) εγκύκλιος του Υ.ΠΑΙ.Θ., εφόσον έχει προηγουμένως διασφαλιστεί η εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου.

Δράσεις για την πρόληψη της σχολικής βίας και του εκφοβισμού

Η πρόληψη της σχολικής βίας και του εκφοβισμού προϋποθέτει μεταξύ άλλων την καταγραφή, τη μελέτη, αλλά και την αντιμετώπιση των φαινομένων σε πρώιμο στάδιο, καθώς και την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η σε βάθος κατανόηση ζητημάτων που άπτονται της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, η συντονισμένη διαχείριση των ζητημάτων αυτών μέσα από τη δημιουργία δικτύων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων.

Στο πλαίσιο αυτό το Υ.ΠΑΙ.Θ. έχει προχωρήσει στη δημιουργία του Παρατηρητηρίου για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού σε κεντρικό επίπεδο (σχετ. η με αριθμ. 159704/Γ7/17-12-2012 Υ.Α.). Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι η μέριμνα για την πρόνοια και ασφάλεια των μελών της σχολικής κοινότητας ενάντια στη σχολική βία και τον εκφοβισμό. Ειδικότερα το Παρατηρητήριο το οποίο υποστηρίζεται από συντονιστική επιτροπή (Σ.Ε.), η οποία ορίστηκε με την υπ' αριθμ. 195628/Γ1/19-12-2013 Υ.Α., έχει ως αποστολή το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων για την πρόληψη της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, την ταυτοποίηση, τη μελέτη και τη διοχέτευση προς διαχείριση σε πιστοποιημένους φορείς περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού. Το Παρατηρητήριο, για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του, υποστηρίζεται σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Π.Ε. και Δ.Ε. από έναν Συντονιστή Δράσεων Πρόληψης.

Οι σχολικές μονάδες θα πρέπει να συμπεριλάβουν στον Προγραμματισμό του Έργου τους για το σχολικό έτος 2014-2015 δράσεις για την πρόληψη της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, σε συνεργασία με τους οικείους Σχολικούς Συμβούλους και το Συντονιστή Δράσεων Πρόληψης της Περιφέρειάς τους.

Επιμορφωτικές δράσεις

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Δημ. Εκπαίδευσης, Προσχολικής και Ε.Α.Ε. οργανώνουν και υλοποιούν επιμορφωτικές συναντήσεις (παιδαγωγικές συσκέψεις, ημερίδες και σεμινάρια) των εκπαιδευτικών των σχολείων της Περιφέρειάς τους, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 14 του Π.Δ. 201/1998 (ΦΕΚ 161/1998, τ.Α') στο άρθρο 12 του Π.Δ 200/1998 (ΦΕΚ 161/1998, τ.Α'), καθώς και στη με αριθμ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 (ΦΕΚ 1340/2002, τ. Β'), Υπουργική Απόφαση. **Οι Σχολικοί Σύμβουλοι των ειδικοτήτων (ΠΕ 05, ΠΕ 06, ΠΕ07, ΠΕ 08, ΠΕ 11, ΠΕ 16, ΠΕ 19/20) προκειμένου να προγραμματίσουν τις επιμορφωτικές τους δράσεις στις σχολικές μονάδες της Α/θμιας Εκπαίδευσης, θα πρέπει να συνεργάζονται με τους Σχολικούς Συμβούλους της Δημ. Εκπαίδευσης για τον καλύτερο συντονισμό του**

έργου τους. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι ειδικοτήτων μπορούν να οργανώνουν από κοινού με τους Σχ. Συμβούλους Δημ. Εκπαίδευσης τις επιμορφωτικές τους Ημερίδες, όπου αυτό είναι εφικτό, ώστε να αποφεύγεται η συχνή απουσία των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων από τις σχολικές μονάδες.

Την αποκλειστική ευθύνη για την έγκριση των επιμορφωτικών συναντήσεων που οργανώνουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι και οι Σχολικοί Σύμβουλοι Ειδικοτήτων, έχουν ο Περιφερειακός Διευθυντής Π.Ε. και Δ.Ε. και ο Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής καθοδήγησης Π.Ε.

Επισημαίνεται η ανάγκη αξιοποίησης του χρονικού διαστήματος από 16 έως 20 Ιουνίου και 1 έως 10 Σεπτεμβρίου για την διοργάνωση επιμορφωτικών δράσεων από τους Σχολικούς Συμβούλους.

Αντιμετώπιση θεμάτων σχολικής μονάδας

Τα επιμέρους θέματα που προκύπτουν σε κάθε σχολική, τα οποία πιθανόν δεν προβλέπονται από την παρούσα ή άλλες σχετικές διατάξεις θα αντιμετωπίζονται και θα επιλύονται ανάλογα με το θέμα, με τη συνεργασία του οικείου Σχολικού Συμβούλου ή του Δ/ντή Π.Ε, λόγω του ότι οι Υπηρεσίες του Υ.ΠΑΙ.Θ. δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουν τις επιμέρους ιδιαιτερότητες κάθε σχολικής μονάδας.

Για κάθε θέμα που παρουσιάζεται στα σχολεία και δεν επιλύεται σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, θα ενημερώνεται άμεσα ο Περιφερειακός Δ/ντής Π.Ε & Δ.Ε και ο Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. από τους Σχολικούς Συμβούλους και τους Δ/ντές ΠΕ, οι οποίοι και θα δίνουν σχετικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους.

Με ευθύνη των Διευθυντών/Προϊσταμένων των σχολικών μονάδων να λάβουν γνώση της Εγκυκλίου, ενυπόγραφα, όλοι οι εκπαιδευτικοί.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Συνημμένα: 6 σελίδες

Εσωτερική Διανομή:

Πίνακας εσωτερικής Διανομής

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)
2. Προϊσταμένους Παιδαγωγικής & Επιστημονικής Καθοδήγησης ΠΕ (μέσω Περιφ. Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε.)
3. Σχολικούς Συμβούλους Π.Α. & Δημοτ. Εκπ/σης
4. Σχολικούς Συμβούλους (ΠΕ 05, ΠΕ 06, ΠΕ 07, ΠΕ 08, ΠΕ 11, ΠΕ 16, ΠΕ 19/20) (μέσω Περιφ. Δ/νσεων Π.Ε.& Δ.Ε.)
5. Δ/νσεις Π.Ε. της χώρας (έδρες τους)
6. Δημόσια & Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία & Δημ. Σχολεία της χώρας (μέσω Δ/νσεων Π.Ε.)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. κ. Υφυπουργών
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Δ/νση Σπουδών Π.Ε, Τμήματα Α', Β', Γ', Δ'
5. Δ/νση Προσωπικού Π.Ε
6. Δ/νση ΠΟΔΕ
7. Δ/νση Ειδικής Αγωγής
8. Δ/νση Φυσικής Αγωγής
9. Δ/νση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
10. Δ/νση ΣΕΠΕΔ
11. ΔΕΠΠΣ
12. Γ.Ε.Π.Ο.

www.esos.gr